

"Εμείς απ' εδώ και κείνοι απ' εκεί",
μια επικίνδυνη σκέψη....

Αναφορά για δυό ξεχωριστά κράτη και το διαχωρισμό του λαού σε Ελληνοκύπριους και Τουρκοκύπριους, άρχισε να γίνεται απο Τουρκικής πλευράς πριν την εισβολή και επετάθη στα χρόνια μετά την εισβολή. Είναι όμως τα τελευταία λίγα χρόνια που η έννοια του διαχωρισμού με τη μορφή του "Εμείς απ' εδώ και κείνοι απ' εκεί", άρχισε να συζητείται απο Ελληνοκυπριακής πλευράς και να βρίσκει δειλά-δειλά τη δημοσιότητα στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Οι πρώτες αναφορές άρχισαν να γίνονται απο τους ενωτικούς αλλά και άλλους, που ποτέ δεν αποδέκτηκαν του Τουρκοκύπριους σαν ίσους με τους Ελληνοκύπριους, ούτε βέβαια δέχτηκαν το γεγονός ότι οι Τουρκοκύπριοι έχουν για πατρίδα την Κύπρο, ακριβώς όπως και οι Ελληνοκύπριοι.

Οι ενωτικοί πρόβαλλαν το διαχωρισμό σαν τη μόνη λύση, γιατί ύστερα απο το πραξικόπημα και την εισβολή και τη κατοχή μέρους της πατρίδας μας, πείστηκαν πως αν θα γινόταν ποτέ Ένωση, αυτή θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μόνο με τη μισή γή της Κύπρου, την ελεύθερη.. Η ένωση του ελεύθερου μέρους της χώρας με την Ελλάδα προβαλλόταν κάτω απο το πρόσχημα της μόνης απομείνας λύσης, που θα μπορούσε να εγγυηθεί την διατήρηση και επιβίωση του Ελληνισμού σ' αυτή τη γή και σε μικρό βαθμό άρχισε να βρίσκει ευήκοον ούς και σε μή ακρεφνείς ενωτικούς.

Βέβαια οι τοποθετήσεις αυτές παρέμειναν στο στάδιο της συζήτησης μέσα σε φιλικούς μάλλον κύκλους, είτε γιατί μέχρι πρόσφατα υπήρχε η κρυφή ελπίδα της επιστροφής στην προηγούμενη συνταγματική και εδαφική τάξη, είτε γιατί εξέλειπε η τόλμη της προβολής της ιδέας σε δημοσίους χώρους και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Με την πάροδο του χρόνου, τις αλλεπάλληλες απογοητεύσεις απο τη στασιμότητα του Κυπριακού ή ακόμα για μερικούς και τη βάση λύσης που προωθούσαν τα Ηνωμένα Έθνη καθώς και τη συνειδητοποίηση πως η τουρκικη κωλυσιεργία οδηγεί στη διαιώνιση της τωρινής κατάστασης, η προβολή της θέσης "εμείς απ' εδώ και κείνοι απ' εκεί", άρχισε να διευρύνεται και να παρουσιάζεται σε δημοσιεύματα όπως εκείνο του κ. Τάκη Ευδόκα στον Αγώνα πριν μερικούς μήνες, αν και ακόμα, μικρό μόνο μέρος του Ελληνοκυπριακού πληθυσμού, απασχολεί.

Η συζήτηση και ανάλυση των πιθανών λύσεων του Κυπριακού, θα περάσει όπως φαίνεται μέσα και από άλλες φάσεις και ενόσω το Κυπριακό παραμένει ανοικτό και προβάλλει έντονα στη καθημερινή ζωή του καθενός μας, θα συνεχίσει να απασχολεί τόσο τους πρόσφυγες που αναμένουν την επιστροφή όσο και τους λοιπούς που αγωνιούν για το τωρινό και απώτερο μέλλον της χώρας μας.

Παρόλο που οποιαδήποτε συζήτηση ή ανάλυση για αναζήτηση λύσης παραμένει θεωρητική, μέχρι που η Τούρκικη πλευρά θα συναινέσει και αποδεχτεί λύση στα πλαίσια που προτείνουν τα Ηνωμένα Έθνη, θα θέλαμε προ στιγμή να σταθούμε πάνω στη πιο πρόσφατα προβαλλόμενη θέση, εκείνη του "Εμείς απ' εδώ και κείνοι απ' εκεί".

Η υποτιθέμενη αυτή λύση αφορά στην ουσία την εδαφική πτυχή και εδράζεται κατά τεκμήριον στα υφιστάμενα δεδομένα και την αποδοχή των τετελεσμένων, έστω με κάποιες περιθωριακές αναπροσαρμογές όσον αφορά το εδαφικό, χωρίς να αναζητεί για τη ώρα μια κάποια συνταγματική δομή και εγγυήσεις εφαρμογής και συντήρησης της, αφήνοντας να εξυπακούεται προφανώς βραχυπρόθεσμα συνέχιση της κολοβωμένης Κυπριακής Δημοκρατίας, με κάποια ιδιαίτερη σχέση ή σύνδεση με την Ελλάδα.

Όμως, "η επιβίωση του Ελληνισμού" στο νότιο τμήμα της Κύπρου, λόγο για τον οποίο προβάλλεται αυτή η λύση, δεν μπορεί να στηρίζεται και να αποβλέπει μονάχα στη φυσική του συντήρηση αλλά είναι αλληλένδετη με την ασφάλεια, οικονομική του ανάπτυξη και πρόοδο. Με την προϋπόθεση ότι δεν μιλούμε για διπλή ένωση, αξίζει ίσως να αναλυθεί κάπως η προοπτική ανάπτυξης των δυο ξεχωριστών κρατών με το ένα μέρος το βόρειο, εχθρικά διακείμενο και στρατιωτικά ισχυρό αφού θα στηρίζεται πάνω στην Τουρκία, και το νότιο, επίσης εχθρικά διακείμενο αλλά εξασθενημένο, αφού θα στηρίζεται σε μια λιγότερο στρατιωτικά ισχυρή χώρα, όπως η κατάσταση προδιαγράφεται για το προβλεπτό μέλλον, απομονωμένο αν χάσει τη σημερινή διεθνή του αναγνώριση και μακριά από το συγγενικό πολιτιστικά και δημοκρατικά, χώρο της Ευρώπης, και που θα φέρει η αυξημένη αίσθηση πατροναρίσματος από την Ελλάδα.

Κάτι που δεν θα πρέπει να διαφεύγει είναι ότι η λύση αυτή αποκλείει την πιθανότητα ελληνοκυπριακής παρουσίας στο βορρά στο διηνεκές και σφραγίζει την εξάλειψη του ελληνισμού από το βόρειο τμήμα της χώρας. Γινόμαστε δηλαδή ενσυνείδητα συνεργοί ανατροπής δεδομένων τριών χιλιάδων ετών, όσον αφορά την ύπαρξη του ελληνικού στοιχείου στην Κύπρο ή περισσοτέρων χιλιετηρίδων αν θελήσουμε να πάμε πιο πίσω

στην ιστορία της χώρας μας, σε αντίθεση με τις άλλες λύσεις όπου δυνητικά και σε προοπτική η ανάμιξη του πληθυσμού δεν αποκλείεται.

Είναι σημαντικό να διερωτηθούμε και να δούμε, πώς μέσα σ' αυτές τις συνθήκες του μόνιμου διαχωρισμού του εδάφους και του λαού, το Ελληνοκυπριακό στοιχείο θα νοιώσει ασφάλεια και θα μπορέσει να βρεί το σθένος και το κουράγιο να αναπτυχθεί οικονομικά ή αν θα περιπέσει σε μαρασμό, να παρακμάσει σιγά-σιγά και να αφανιστεί, σε πλήρη αντίθεση με το σκεπτικό του "Εμείς απ' εδώ και εκείνοι απ' εκεί".

Τα πράγματα θα ήταν διαφορετικά, αν ο διαχωρισμός της χώρας μας γινόταν ομαλά, όπως για παράδειγμα στη Τσεχοσλοβακία, δίχως τη βίαιη μετακίνηση πληθυσμού και τη δημιουργία προσφυγικού προβλήματος, χωρίς να είχαν μεσολαβήσει τα γεγονότα του 74 και αν ο λαός αφήνετο να συνεχίσει τις σχέσεις του ομαλά και απρόσκοπτα και αν τα δυο μέρη τα ένωνε η κοινή επιθυμία και προσπάθεια να δημιουργούν πάνω στις καλές τους σχέσεις, σ' όλο το φάσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας. Όμως ο μόνιμος εκτοπισμός του Ελληνοκυπριακού πληθυσμού και η σκόπιμη και με πρόγραμμα αλλοίωση του δημογραφικού χαρακτήρα* της χώρας μας με ένα συνεχώς ογκούμενο εξωγενή πληθυσμό*, που δεν θα τον συνδέει η αγάπη για τον κοινό χώρο, δεν θα υπάρχουν οι σχέσεις, κοινωνικές, οικονομικές και εμπορικές, πρέπει να προβληματίσει σοβαρά. Αν έτσι έχουν τά πράγματα, μιλούμε για ένα πληθυσμό πέραν των "συνόρων", που σε σύντομο χρονικό διάστημα θα είναι εντελώς ξένος με οτιδήποτε το κυπριακό, όπως σήμερα νοιώθουμε και αντιλαμβανόμαστε αυτό τον όρο. Με έτσι συνθήκες λοιπόν, η προοπτική τα σύνορα να αποβούν σε χώρο προστριβής, αναταραχής και βίαιης αντιπαράθεσης με κίνδυνο πολεμικής σύρραξης θα είναι πιο πιθανή και το αίσθημα ανασφάλειας μεγάλο. Ο εθνικισμός που για την ώρα αν και αναπτύσσεται κατά τρόπον ανεπιθύμητο και βλαβερό ελέγχεται και ο θρησκευτικός φανατισμός που τώρα δεν υπάρχει ούτε στη μιά ούτε στην άλλη πλευρά, θα βρουν πρόσφορο έδαφος για να αναπτυχθούν και στα δυο μέρη και όλα αυτά σε μιά εποχή έξαρσης σε πολλά μέρη του κόσμου και του εθνικισμού και του θρησκευτικού φανταμενταλισμού.

Πώς θα μπορέσει το Ελληνοκυπριακό μέρος να εμποδίσει, ανασχέσει ή έστω να επηρεάσει την ανάπτυξη αυτών των δυσμενών συνθηκών, αφού καμιά επικοινωνία

*Στην περίπτωση του οριστικού διαχωρισμού, οι τάσεις αυτές θα πάρουν χαρακτήρα ασυδοσίας, μια και καμιά δεν θα υπάρχει απαγόρευση, αναστολή ή έστω πολιτική σκοπιμότητα.

δεν θα υπάρχει; Τί θα κάμει το μελλοντικόΕλληνοκυπριακό κράτος αν υπάρξει σκόπιμη υπόσκαψη της ασφάλειας του Ελληνοκύπριακού χώρου; Δεν θα είναι υπαρκτός ο κίνδυνος ο ταχέως αναπτυσσόμενος πληθυσμός στο βόρειο μέρος, όταν θα φτάσει το σημείο του αδιαχώρητου, να αναζητήσει πρόσθετη γή στο νότο;

Αλλά υπάρχει εδώ και μιά άλλη διάσταση. Είναι τα κατεχόμενα για τον Ελληνοκύπριο, χώρος προέλευσης που θα ξεθωριάσει με το καιρό ή μήπως εξυπακούει μιά ιστορικά συναισθηματική σύνδεση και ανάγκη που θα εκκολάψει για πολλά χρόνια έντονα και βασανιστικά αισθήματα αλυτρωτισμού;

Ενας ακόμα λόγος που θα πρέπει να προβληματίσει είναι η πιθανότητα ένταξης της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Κι ενώ θα μπορούσε να προβληθεί ότι αίρεται ένα σοβαρό εμπόδιο, εκείνο της μη λύσης του κυπριακού, οξύνεται κάποιο άλλο, εκείνο του μεγέθους, ενώ ο αρνητικός ρόλος της Τουρκίας δεν θα πάψει να είναι ορατός, για να αναφερθούμε στους δυο αυτούς μόνο παράγοντες.

Με όλες αυτές τις πιθανές εξελίξεις, πού μπορεί να στηρίζει το μέλλον του ο ελληνοκυπριακός πληθυσμός σε λύση δύο κρατών; Θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι η πρώτη σκέψη που έρχεται στο νού, είναι η ένωση του με την Ελλάδα. Μόνο αν καταστεί μέρος της Ελληνικής επικράτειας θα είναι ποτέ λογικό να αναμένει κανείς πως η Ελλάδα θα διαδραματίσει το ρόλο της, είτε στηρίζοντας στρατιωτικά την Κύπρο είτε σαν μέλος της Ενωμένης Ευρώπης, θα έχει την δυνατότητα να επηρεάσει τα μέλη-κράτη της να υποστηρίξουν την ακεραιότητα και ασφάλεια του μικρού αυτού χώρου της Ελλάδας. Αν αυτή όμως είναι εφικτή ή επιθυμητή για μεγάλο μέρος του πληθυσμού λύση, είναι ένα άλλο θέμα που χρήζει ξεχωριστής ανάλυσης. Αλλωστε μέχρι της στιγμής δεν τίθεται θέμα ένωσης οποιασδήποτε μορφής.

Θα μπορούσε να ισχυριστεί κανείς ότι το θέμα ασφάλειας του ελληνοκυπριακού κρατιδίου θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί με εγγυήσεις είτε απο μέρους του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών είτε της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όπως διαφαίνονται τα πράγματα, η δεύτερη περίπτωση θα είναι πραγματοποιήσιμη μόνο σε περίπτωση που η Κύπρος καταστεί πλήρες μέλος της. Αλλά και αυτή του Συμβουλίου Ασφαλείας είναι επίσης απομακρυσμένη, αφού ούτε στην περίπτωση της ομόσπονδης λύσης δεν φαίνεται ένα τέτοιο ενδεχόμενο να συζητείται σοβαρά. Πώς και γιατί το Συμβούλιο Ασφαλείας θα έλθει να εγγυηθεί την ασφάλεια και εδαφική ακεραιότητα ενός ανεξάρτητου κράτους απο ένα ενδεχόμενο εχθρό κράτος μέλος του; Κάτι τέτοιο ποτέ δεν έχει αναληφθεί απο το Συμβούλιο Ασφαλείας εκτός το 1951, όταν εγγυήθηκε την ασφάλεια της Νότιας Κορέας, γιατί ο Αμερικάνικος και δυτικός παράγοντας θέλησαν "να θέσουν φραγμό στις επεκτατικές επιδιώξεις του κομμουνισμού" σ' αυτή

τη περιοχή. Πώς μπορούν όμως τέτοιας μορφής εγγυήσεις να δοθούν τώρα όταν ο κίνδυνος θα προέρχεται από βασικό σύμμαχο των Αμερικανών στη περιοχή, τη Τουρκία;

Τόσο οι Ελληνοκύπριοι, όσο και οι Τουρκοκύπριοι ευρίσκονται αυτή τη στιγμή αναμφίβολα μπροστά σ'ένα πολύ σοβαρό δίλημμα και προβληματισμό, στην αναζήτηση λύσης που να τους επιτρέπει να ζήσουν άνετα και με ασφάλεια στον τόπο τους. Η λύση όμως με τη μορφή του "Εμείς απ'εδώ και κείνοι απ' εκεί" όχι μόνο αποκλείει στο διηνεκές το ενδεχόμενο επιστροφής, όχι μόνο χωρίζει μόνιμα το λαό σε βόρειους και νότιους αλλά συνάμα στερεί μόνιμα απο τον λαό μέρος της ίδιας του της πατρίδας και προσφέρει μικρή ελπίδα προόδου και επιβίωσης του σ' αυτό το μικρό χώρο που γίνεται ακόμα μικρότερος. Ο διαχωρισμός του λαού θα είναι ριζικός, μόνιμος και απάνθρωπος, και μόνιμα θα παραμείνει εχθρικό το ένα μέρος απέναντι στο άλλο.

Η Κύπρος και ο λαός της θα επιβιώσει, αν σε πείσμα των ενωτικών και άλλων Ελληνοκυπρίων που δεν έχουν σωστά σταθμίσει τα αποτελέσματα του μόνιμου διαχωρισμού και σε πείσμα των διχοτόμων και εθνικιστών Τουρκοκυπρίων αναζητήσουμε τη λύση εκείνη που αφήνει την προοπτική ενοποίησης του χώρου και του λαού ανοικτή και εφικτή. Μια λύση που θα επιτρέψει στον Τουρκοκυπριακό παράγοντα να μη εξουδετερωθεί απο την Τουρκία πλήρως και να διαδραματίσει το ρόλο του, όπως αυτός στη μεγάλη του πλειοψηφία εκδηλώνεται υπέρμαχος της Κυπριακής ανεξαρτησίας. Βέβαια, θα πρέπει το Ελληνοκυπριακό στοιχείο, αντί να υπονομεύει λεκτικά αλλά και με πράξεις αυτό το σημαντικό σε προοπτική στοιχείο*, να αναζητήσει τη λύση εκείνη που θα διασφαλίσει και την επιβίωση και την ασφάλεια των Τουρκοκυπρίων. Η διατήρηση της Κυπριακής ανεξαρτησίας και του ενιαίου του χώρου και η υποβάθμιση του ρόλου της Τουρκίας στα Κυπριακά πράγματα χρειάζονται στην πράξη την υποστήριξη των προοδευτικών Τουρκοκυπρίων, γι αυτό και είναι σημαντικό η λύση που θα αναζητηθεί, σε προοπτική έστω, να ενώνει το λαό για να μπορέσουν οι Τουρκοκύπριοι, που σε αρκετές περιπτώσεις πιά πολύ απο τους Ελληνοκύπριους αισθάνονται Κύπριοι, να έχουν τη θέση τους στη κοινή μας χώρα και πατρίδα.

* Το ίδιο βέβαια κάμνουν και οι εθνικιστές Τουρκοκύπριοι που ωστόσο οι στόχοι τους είναι σαφώς διχοτομικοί.

Συμπερασματικά επομένως η λύση του "Εμείς απ' εδώ και κείνοι απ' εκεί" δεν είναι λύση, γιατί κανένα εχέγγυο δεν αποτελεί για την ευημερία των Ελληνοκυπρίων, ούτε και διασφαλίζει την ασφάλεια τους αλλά απλώς ενταφιάζει την ιδέα ενοποίησης της χώρας, αποστερεί τους κατοίκους της χώρας μας στο διηνεκές απο μέρος της πατρίδας τους και διαιωνίζει την έχθρητα ανάμεσα στα δυο μέρη του Κυπριακού Λαού.

31.01.1994